

บทที่ 1

บทนำ

หลักการและเหตุผลในการทำวิจัย

อุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับ เป็นอุตสาหกรรมที่มีความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศเป็นอย่างมาก เนื่องจากเป็นอุตสาหกรรมที่ต้องใช้แรงงานคนเป็นจำนวนมาก และแรงงานเหล่านี้ก็ไม่สามารถใช้เครื่องจักรทดแทนได้ และยังเป็นงานที่ต้องอาศัยช่างฝีมือแรงงานที่มีความชำนาญ รวมทั้งไหวพริบของคนอีกด้วย เช่นการจัดเหลี่ยมเพชร พลอยต่างๆ นอกจากนี้ยังเป็นอุตสาหกรรมที่ได้มีการพัฒนาทั้งด้านการผลิตและการค้าขึ้นมาอย่างรวดเร็ว จนมีบทบาทสำคัญในการนำรายได้เข้าประเทศ ซึ่งจะเป็นการช่วยลดปัญหาการขาดดุลการค้า ซึ่งในกรณีที่ต้องการลดภาระการขาดดุลการค้าอาจจะทำได้โดยเร่งรัดการส่งออกให้มากขึ้น ขณะเดียวกันก็ต้องชลอการนำเข้าให้ได้ผลอย่างจริงจัง รัฐบาลจึงได้ให้ความสำคัญเกี่ยวกับแผนการส่งออกมาเป็นเวลานาน แม้แต่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535-2539) ในส่วนที่ 1 ได้มุ่งเน้นเกี่ยวกับเป้าหมายการขยายตัวทางเศรษฐกิจ และสนับสนุนการส่งออกไว้ให้เห็นอย่างชัดเจน สำหรับมูลค่าการส่งออกอัญมณีของไทยในปัจจุบันมีมูลค่าการส่งสูงขึ้นไปลำดับในปี 2530 อัญมณีที่ไทยส่งออกไปยังตลาดต่างประเทศประกอบด้วย¹ : ทัณฑ์ร้อยละ 38 ของมูลค่าการส่งออก ไพลินร้อยละ 37 , เพชรร้อยละ 14 มรกตร้อยละ 2 และอื่นๆ ร้อยละ 8

¹ กนกวรรณ นิลเพชร บทความพิเศษเรื่อง "ไทยก้าวสู่ศูนย์กลางอัญมณีของโลก"

ส่วนเครื่องประดับอัญมณีที่ส่งออกมีมูลค่าสูงขึ้นอย่างรวดเร็วเช่นกันและในปี 2533 มูลค่าการส่งออกอัญมณี และเครื่องประดับเพิ่มขึ้นถึง 34,600 ล้านบาท² และมีการคาดการณ์ว่าปี พ.ศ. 2538 อุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับไทยจะสามารถทำรายได้เข้าประเทศไทยไม่ต่ำกว่า 100,000 ล้านบาท³ จึงเห็นได้ว่าอุตสาหกรรมส่งออกอัญมณีและเครื่องประดับของไทย ซึ่ง สามารถทำรายได้เข้าประเทศเป็นอันดับสองรองจากสิ่งทอ และเป็นอุตสาหกรรมที่ทำให้ประเทศไทยได้เปรียบดุลการค้า โดยเฉพาะสินค้าประเภทพลอยร่วงที่ส่งเข้ามาจะ นำมาเจียรไนให้สวยงามแล้วจะส่งกลับไปขายต่างประเทศอีกครั้งหนึ่ง ซึ่งทำให้สินค้า นั้นมีมูลค่าเพิ่ม (VALUE ADDED) และยังก่อให้เกิดการจ้างงานเป็นจำนวน มากถึง 7 แสนคนจึงจัดเป็นอุตสาหกรรมประเภท LABOR INTENSIVE⁴ นอกจากนี้รายได้จากการส่งออกอัญมณีมีจำนวนสูงถึงร้อยละ 60 ของมูลค่าการส่งออกทั้งหมดเป็นค่าแรง จึงเห็นได้ว่าประเทศไทยมีศักยภาพในการผลิตและส่งออกอัญมณีและเครื่องประดับสูงมาก⁵

² ธานัญ มาลีศรีประเสริฐ สัมภาษณ์พิเศษ " ในอนาคตอุตสาหกรรมอัญมณี จะนำรายได้เข้าประเทศไม่ต่ำกว่าแสนล้านบาท " หนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ ฉบับพิเศษเดือนกรกฎาคม 2534 หน้า 12-13

³ บุศรา อังสกุลบทความเรื่อง " A Metropolis of Gems and Jewelry " หนังสือกินรี เดือน กันยายน 2534 หน้า 118 - 119

⁴ ทรงศรี สันติทรัพย์ "อุตสาหกรรมอัญมณี และเครื่องประดับ ปัญหาและแนวทางแก้ไข" วารสารบริหารธุรกิจ ปีที่ 13 ฉบับที่ 50 เม.ย. - มิ.ย. 32

⁵ สุทธิพงษ์ จิราธิวัฒน์ และคณะ รายงานการวิจัย " การวิเคราะห์โครงสร้างและระบบการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมของไทย" ธันวาคม 2530 หน้า 382-409

โดยเฉพาะภาคเหนือซึ่งมีความพร้อมด้านแรงงานที่มีค่าจ้างแรงงานต่ำ อีกทั้งยังมีแหล่งวัตถุดิบจำนวนมากได้แก่พลอยชนิดต่างๆ ซึ่งหาซื้อได้จากชายแดนไทย - พม่า และปัจจุบันภาคเหนือมีโรงงานอุตสาหกรรมประเภทนี้จำนวน 26 โรงงาน โดยตั้งอยู่ที่จังหวัดเชียงราย 12 โรงงาน เงินลงทุน 4.87 ล้านบาท เชียงใหม่ 11 โรงงาน มีเงินลงทุน 34.41 ล้านบาท จังหวัดแพร่ 2 โรงงาน เงินลงทุน 0.89 ล้านบาท และจังหวัดนิจิตร 1 โรงงาน เงินลงทุน 0.50 ล้านบาทจากจำนวนโรงงาน 26 โรงงานนี้มีเงินลงทุนรวมทั้งสิ้น 40.67 ล้านบาทและเมื่อพิจารณาขนาดการลงทุนของแต่ละโรงงานปรากฏว่าโรงงานจำนวน 25 โรงงาน ซึ่งเป็นโรงงานขนาดเล็กมีขนาดการลงทุนไม่เกิน 10 ล้านบาทหรือคิดเป็น 96.2% และมีโรงงานขนาดกลางเพียง 1 โรงงาน คือโรงงานของบริษัทบางกอกแมนูแฟคเจอร์ริงจิวเวลเลอร์ จำกัดที่จังหวัดเชียงใหม่เงินลงทุน 22.0 ล้านบาท นอกจากนี้ยังมีโรงงานที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุนจำนวน 7 โรงงาน ตั้งอยู่ในจังหวัดลำพูน เชียงใหม่ ตาก และพิษณุโลกเงินลงทุนรวม 129.35 ล้านบาท โดยแยกเป็นโรงงานในจังหวัดลำพูน 3 โครงการ จังหวัดเชียงใหม่ 2 โครงการ จังหวัดตาก และพิษณุโลก จังหวัดละ 1 โครงการ สำหรับร้านค้าในจังหวัดของภาคเหนือตอนบนที่ทำการส่งออกผลิตภัณฑ์อัญมณีและเครื่องประดับโดยตรงมีจำนวน 6 รายโดยแบ่งออกเป็นจังหวัดเชียงใหม่ 2 รายดังนี้ 1. บริษัท พี เอ็น พรี่เซียส สโตน (P.N.- Precious Stone) 2. บริษัท เอ แอนด์ ดี ซิลเวอร์ แอนด์ จิวเวลลี่ (A & D Silver & Jewelry) จังหวัดลำพูน 3 ราย อยู่ในนิคมอุตสาหกรรมฯ ซึ่งเป็นบริษัทลูกโดยมีบริษัทแม่อยู่ในต่างประเทศทั้งหมด ดังนี้ 1. บริษัทเอฟ แอนด์ อาร์ จิวเวลลี่ (F & R Jewelry) 2. บริษัทเอสปีการ์ (Espeka) 3. บริษัทเอส เอ็ม วี (SMV) จังหวัดเชียงราย 1 ราย คือ ร้านแม่สายจิวเวลลี่ผลิตภัณฑ์อัญมณีและเครื่องประดับของภาคเหนือ จำหน่ายตลาดต่างประเทศเป็นส่วนใหญ่ มูลค่าการส่งออกร้อยละ 20 - 25 ของมูลค่าการส่งออกทั้งประเทศ ช่วง 6 เดือนแรกของปี 2532 มูลค่าการส่งออก 8,500 ล้านบาท มากกว่ามูลค่าการส่งออกในปี 2531 ทั้งปีถึง 3,000 ล้านบาท นอกจากนี้ผู้ผลิตและจำหน่ายอัญมณีและเครื่องประดับมีการรวมกลุ่มกัน โดยจังหวัดเชียงใหม่เป็นศูนย์

กลางภายใน 17 จังหวัดภาคเหนือ จัดตั้งเป็น " ชมรมอัญมณีและเครื่องประดับภาคเหนือ " มีสมาชิกประมาณ 200 ราย ครึ่งหนึ่งเป็นผู้ผลิตและผู้ค้าอัญมณีและเครื่องประดับของจังหวัด เชียงใหม่⁶ ขณะเดียวกันผู้ส่งออกอัญมณีภาคเหนือระดมทุนประมาณ 1,000 ล้านบาท ตั้ง " โครงการพลอยมณีแดง " เขต อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อเป็นแหล่งรับซื้อ และขายอัญมณีให้กับชาวต่างประเทศ และยัง เป็นการรองรับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและ สังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 7 ที่มุ่งเน้นให้จังหวัดเชียงใหม่เป็นศูนย์กลางการส่งออกสมบุรณ์ แบบของภาคเหนือตอนบน⁷ จึงเป็นเหตุผลให้ผู้ที่ทำวิจัยสนใจศึกษาในประเด็นที่เกี่ยวกับ ปัญหาอุปสรรค และแนวโน้มของอุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับในภาคเหนือตอนบน เพื่อเป็นแนวทางของการส่งออกอย่างสมบุรณ์แบบต่อไปในอนาคต

⁶ รัตนา เอี่ยมคณิตชาติ รายงานการศึกษา " สถานภาพของอุตสาหกรรมอัญมณีและ เครื่องประดับ ในภาคเหนือ " ศูนย์เศรษฐกิจอุตสาหกรรม ภาคเหนือ กองเศรษฐกิจอุตสาหกรรม กันยายน 2533

⁷ หนังสือพิมพ์ผู้จัดการ " ทุ่ม 1,000 ล้าน สร้างศูนย์อัญมณีแหล่งรวมใหญ่สุดในแะภาคเหนือ " 9 กรกฎาคม 2534 หน้า 7

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการส่งออกอัญมณีและเครื่องประดับ
2. เพื่อศึกษาแนวโน้มของการส่งออกอัญมณีและเครื่องประดับ
3. เพื่อศึกษาความต้องการของตลาดทั้งในและต่างประเทศที่มีต่อรูปแบบอัญมณีและเครื่องประดับ

ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษา

1. เพื่อทราบถึงความต้องการตลาดอุตสาหกรรมการส่งออกอัญมณีและเครื่องประดับของภาคเหนือตอนบน
2. เพื่อทราบปัญหาและอุปสรรคในการส่งออก
3. เพื่อทราบแนวโน้มของการส่งออก
4. เพื่อทราบความต้องการของตลาดทั้งในประเทศและต่างประเทศที่มีต่อรูปแบบอัญมณีและเครื่องประดับ
5. ทำให้นักธุรกิจหรือผู้ลงทุนรายใหม่รวมทั้งผู้ประกอบการเดิมได้ทราบถึงภาวะของอุตสาหกรรมนี้ เพื่อใช้เป็นข้อมูลเบื้องต้นในการตัดสินใจลงทุน หรือขยายกิจการ และเพื่อปรับปรุงแก้ไขรูปแบบและคุณภาพของอัญมณีและเครื่องประดับ เพื่อสนองตอบตลาดทั้งในและต่างประเทศ
6. เพื่อนำปัญหาและอุปสรรคต่างๆที่ค้นพบนี้มาปรับปรุงแก้ไขทั้งในหน่วยงานของรัฐและเอกชน
7. ข้อมูลที่ได้จากการวิจัยนี้ สามารถนำไปสู่การเสนอผลงานการวิจัยในโอกาสต่อไป